

¡QUE EL ARTE NO SE NOS SUBA A LA CABEZA!

(En el sentit de treure ferro al temps. Àngel González atribueix l'exclamació a Marcel Duchamp i a Paul Sheerbart alhora).

Hi ha alguna cosa d'insuportable o millor dit, que fa de mal suportar, en el fet de viure en un edifici de nova planta, en una ciutat nova. Tot hi és dissenyat per fer la vida fàcil, ràpida, eficaç i agradable. I per això semblen morts. No hi ha més remei que viure-hi l'instant mateix, el present pur, sense cap la nostra inserció en un temps ordenat i comprensible, com memòria que l'abrigui. La incomoditat de la construcció vella, de la ciutat històrica, es veu compensada per si forméssim part d'un tot que ens dóna sentit.

Fins no fa gaire, teníem una idea especial del temps, ara el temps és un número. Un temps exacte i veritable per a cada instant. Un temps pur i nu en el qual no ens queda gairabé temps per a res.

El que anomenem contemporaneïtat ha pretès de donar contingut expressiu a l'instant pur, quan allò veritablement artístic no passa per aquesta pretensió, sinó, al contrari, per amagar el temps, per donar forma al temps que ens viu en el cos, al temps que regeix la vida cap a la mort, al temps que no té una mesura exacta. La variació és l'ànima mateixa de l'expressió artística, com també ho és la capacitat d'enfosquir, d'ocultar, de distreure i de jugar. No es tracta de representar les coses, sinó de representar el destí de les coses.

Ningú no sap com s'ha de parlar de l'art. Però que ningú no interrogui pas l'artista. Ningú no hi té dret. Seria com emprendre una dona només perquè ens agrada.

L'art és una gràcia, un no sè que fet perquè sí, per gust. És absència de necessitat d'alliberament de la condemna, afirmació de la generositat i de l'abundància. És un luxe, ridícul o sublim, que perpetua la vida sobre la terra. Ningú que no sigui molt generós pot acceptar-ho.

Els herois no obren a la força. Ho fan a impulsos de la passió i això els porta a la catàstrofe i al penediment. Decideixen sempre d'acord amb la seva manera de ser, amb el seu caràcter. D'acord amb la màxima pindàrica "arribar a ser com ets". El que passa és que viuen en un món bàrbar, injust, en el qual no poden evitar d'errar. És justament la seva grandesa el que els exposa a aquest tràgic desenllaç. La seva condició d'heroi és precisament això: no sols la seva glòria, sinó també el seu dolor. El seu destí provoca igual la compassió que el temor, perquè han estat i són símbols de la tràgica condició de l'home, la que ens amenaça a tots però que ells pateixen més. La figura del savi és una altra cosa. Gràcies a la seva consciència reflexiva té un major domini de la vida. No coneix els conflictes de la passió i avança, així, segur, sense risc, per un camí fet, però, de renúncies. No es compta entre els grans d'aquest món i per això és just i feliç, és antitràgic per essència.

Per fer d'artista modern, tans sols s'està obligat a tenir èxit. Ser-ho, és molt més complicat, i no sé si és bo de tenir èxit.